

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudkyň JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., a Mgr. Barbory Berkové v právní věci žalobce **DULWICH TRADE a.s.**, se sídlem v Olomouci, Jeremiášova 520/5, proti žalovanému **Odvolacímu finančnímu ředitelství**, se sídlem v Brně, Masarykova 31, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13.12.2013, č.j. 31109/13/5000-14203-711413, ve věci odvodu za elektřinu ze slunečního záření,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 23.1.2014 se žalobce domáhá přezkoumání rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 13.12.2013, č.j. 31109/13/5000-14203-711413, jímž bylo rozhodnuto o zamítnutí odvolání žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí Specializovaného finančního úřadu (dále jen „správce daně“)

ze dne 3.5.2013, č.j. 161308/13/4022-07000-303318, o zamítnutí stížnosti na postup plátce daně.

Žalobce podniká v oboru výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Dne 31.1.2011 uzavřel se společností E.ON Distribuce, a. s. (dále jen „distributor“ nebo „plátce“) smlouvu, na základě které se žalobce zavázal dodávat do distribuční sítě elektrickou energii, vyrobenou žalobcem v jeho zařízení, a distributor se zavázal za takto dodanou elektrickou energii zaplatit sjednanou úplatu. Na základě tohoto smluvního vztahu žalobce v prosinci 2012 dodal elektrickou energii a vystavil fakturu odpovídající jeho plnění. Distributor, namísto částek odpovídajících faktuře, uhradil žalobci požadovanou částku poníženou o odvod za elektřinu ze slunečního záření ve smyslu ustanovení § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů“). Žalobce následně brojil proti postupu plátce podáním stížnosti na postup plátce daně. Správce daně neshledal důvody uvedené ve stížnosti oprávněnými a rozhodnutím ze dne 3.5.2013 stížnost zamítl. Proti tomuto rozhodnutí správce daně podal žalobce odvolání, o kterém bylo rozhodnutím žalovaného ze dne 13.12.2013 rozhodnuto tak, že odvolání se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.

Žalobce s rozhodnutím nesouhlasí, považuje jej za protiústavní a namítá, že:

- 1) zavedení skryté daně ustanovením § 7a zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů bylo učiněno proti smyslu zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, potažmo Evropské směrnici č. 77/2001/ES, čímž je porušena zásada legitimního očekávání;
- 2) tato daň byla zavedena jen u některých subjektů, tudíž selektivně;
- 3) odvodová povinnost byla navíc zavedena z částky „obratu“, bez možnosti uplatnit náklady spojené se zařízením výroby elektřiny a jejím provozem. Tímto je dopad citelnější a ve své podstatě pro žalobce likvidační;
- 4) v projednávané věci se jedná o nepravou retroaktivitu, která je v zásadě přípustná, avšak v případech, kdy je v kolizi se základními principy, jako je ochrana vlastnického práva a ochrana práva legitimního očekávání, na nichž stojí ústavní pořádek státu, je i takováto retroaktivita vyloučena.

Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné a v plném rozsahu odkazuje na podrobné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Dále žalovaný k žalobním bodům uvádí, že žalobcem namítaný rozpor institutu odvodu s ústavněprávními principy mu nepřísluší posuzovat, neboť toto je pouze v kompetenci Ústavního soudu. Dle názoru žalovaného jsou vydané zákonné normy, které prošly standardním legislativním procesem, platné a orgány Finanční správy České republiky, jichž jsou žalovaný a správce daně součástí, jsou povinny se jimi řídit. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 15.5.2012, sp.zn. Pl. ÚS 17/11, nalus.usoud.cz, ve kterém Ústavní soud dospěl k závěru, že zavedením odvodu sice došlo ke snížení faktické podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, ale nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů. Žalovaný ve svém vyjádření dále odkazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17.12.2013, č.j. 1 Afs 76/2013-57 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), kde tento hodnotil, mimo jiné, možnost posuzování individuálních případů z hlediska dopadu

solárního odvodu na výrobce elektrické energie (tzv. „rdousící efekt“), kdy rozšířený senát judikoval, že tyto konkrétní dopady nelze zohlednit ani v řízení o stížnosti na postup plátce daně, ani v soudním řízení. Žalovaný uvádí, že v postupu plátce daně neshledal žádná pochybení, tento postupoval zcela v souladu se základními zásadami správy daní. Žalovaný shrnuje, že vůči žalobci bylo postupováno zcela v souladu s platnou a účinnou právní úpravou.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu [§ 75 zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)] a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Krajský soud rozhodoval o věci samé bez jednání, neboť oba účastníci s tímto postupem souhlasili (ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s.)

Ústavností právní úpravy zavádějící odvod z elektřiny ze slunečního záření se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 15.5.2012, sp.zn. Pl. ÚS 17/11. Soud je názorem Ústavního soudu vázán, nemůže tak přisvědčit žalobci v tom, že aplikované právní normy jsou neústavní. Žalobci je tento náleznepochybně znám, proto krajský soud shrne toliko stěžejní argumentaci k jeho jednotlivým žalobním námitkám.

Ústavní soud se ve svém nálezu ze dne 15.5.2012, sp.zn. Pl. ÚS 17/11 (220/2012 Sb.) vypořádal i s možným porušením principu rovnosti, legitimního očekávání, práva na ochranu vlastnictví a zákazu retroaktivity právní úpravou odvodu za elektřinu ze slunečního záření, což namítá v obecné rovině žalobce ve své žalobě.

Ústavní soud v nálezu sp.zn. Pl. ÚS 17/11, ze dne 15.5.2012 dovodil, že i přes zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření je provozovatelům fotovoltaických elektráren garantován zisk. Ústavní soud uvedl, že jakkoli došlo jeho zavedením ke snížení podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů, ať již se jedná o právo vlastnické či svobodu podnikání, jak se domnívá žalobce. S ohledem na orientační výpočty předložené v řízení Ústavní soud uzavřel, že předpokládaná patnáctiletá doba návratnosti investice nebyla přijetím napadených ustanovení zásadním způsobem zpochybněna.

Nová právní úprava zavádějící odvod není v rozporu s principem ochrany legitimního očekávání. Uvedený princip totiž nesměruje k zakonzervování existujícího stavu právní úpravy, nýbrž toliko k ochraně očekávání nabytí majetku. Zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů založil provozovatelům fotovoltaických elektráren očekávání, že investice do jejich vybudování a provozu se jim vrátí díky garantovaným cenám do patnácti let od připojení elektrárny do distribuční soustavy. I přes zavedení odvodu je díky výši garantovaných výkupních cen v porovnání s náklady na pořízení fotovoltaických elektráren, které dramaticky poklesly, zajištěna návratnost investice v horizontu patnácti let. K porušení zákonem založeného legitimního očekávání tedy nedošlo. Pokud provozovatelé fotovoltaických elektráren předpokládali s ohledem na velmi štedře nastavený systém podpory, že náklady na pořízení a provoz fotovoltaických elektráren se jim vrátí dříve než za patnáct let, pak toto jejich očekávání nepodléhá ochraně, jelikož jim nebylo založeno zákonem, nýbrž pouze subjektivním přesvědčením, že nedojde k žádné změně podmínek podpory výroby elektřiny ze slunečního záření. Předpoklad naprosté neměnnosti

právní úpravy z požadavků právního státu v žádném případě nevyplyvá (v podrobnostech viz bod 65 až 72 nálezu Ústavního soudu).

K závěru žalobce o rozporu institutu odvodu se Směrnicí 2001/77/ES, která byla zrušena směrnicí 2009/28/ES soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20.12.2012, č.j. 2 Afs 80/2012-40, který se touto otázkou zabýval a konstatoval, že směrnice nemá přímý účinek, a proto není žalobce oprávněn se směrnice dovolávat v řízení před vnitrostátním soudem, neboť není naplněna hned první z podmínek, a to existence dostatečně určitého, přesného a bezpodmínečného závazku členského státu. Jak Nejvyšší správní soud ve shora označeném rozhodnutí vyložil, zavedením odvodu zcela nepochybně není kompromitován cíl směrnice, tedy dosažení stanoveného podílu energie z obnovitelných zdrojů.

Důvodnou nemůže být ani námitka narušení rovnosti. Ústavní soud ve svém nálezu poukázal na to, že rozdílný přístup k odlišným skupinám jednotlivců je ústavně akceptovatelný, pokud je založen na objektivních a rozumných důvodech. Odvod se vztahuje na fotovoltaické elektrárny, které byly uvedeny do provozu v období od 1.1.2009 do 31.12.2010. V tomto období došlo k dramatickému poklesu pořizovacích nákladů jednotlivých komponentů fotovoltaické elektrárny (o více než 40%). Dle stávající právní úpravy však na to mohl Energetický regulační úřad reagovat pouze pětiprocentním snížením garantovaných cen. I přes tento omezený zásah by byli provozovatelé fotovoltaických elektráren uvedených do provozu po 1.1.2009 nejvíce zvýhodněnou skupinou výrobců energie. Proto stát přistoupil k zavedení odvodu, jímž částečně snížil podporu poskytovanou této skupině výrobců elektrické energie. Důvody pro jeho zavedení jsou tedy racionální a ústavně souladné (více viz body 74 až 76 nálezu Ústavního soudu). K tomu lze dodat, že cílem uvalení odvodu na elektřinu produkovanou ze slunečního záření v zařízeních uvedených do provozu po 1.1.2009 bylo obnovení rovnosti mezi jednotlivými skupinami výrobců elektrické energie z obnovitelných zdrojů. Tato rovnost byla narušena prudkým propadem cen komponentů fotovoltaických elektráren, takže garantované ceny za výkup elektřiny byly vzhledem k poklesu nákladů nepřiměřeně vysoké, a to právě i v porovnání s ostatními obnovitelnými zdroji energie.

Ústavní soud v nálezu sp.zn. Pl. ÚS 17/11 dovodil, že i přes zavedení odvodu za elektřinu ze slunečního záření je provozovatelům fotovoltaických elektráren garantován zisk. Ústavní soud nicméně připustil, že v některých případech může mít uvalení odvodu tzv. „rdousící efekt“. Pak by aplikace zákona č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, protiústavní byla. Jde však pouze o případy, kdy by odvod měl likvidační účinky či zasahoval samotnou majetkovou podstatu výrobce elektrické energie. Přitom je třeba hodnotit jednak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů v jejich patnáctiletém trvání, jednak okamžité účinky odvodu. Za situace, kdy žalobce uvádí pouze obecné nikdy nekonkretizované tvrzení o pro něj likvidačním charakteru odvodu, nijak nespecifikuje dopady právní úpravy odvodu do své majetkové sféry, nelze než bez dalšího jej odkázat na závěry nálezu Ústavního soudu, neboť jeho námitkou se nelze blíže zabývat (k tomu blíže viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24.8.2010, č.j. 4 As 3/2008-78).

Současně nelze než zdůraznit závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, který v usnesení ze dne 17.12.2013 č.j. 1 Afs 76/2013-57, Sb. NSS č. 3000/2014, dospěl k závěru, že konkrétní dopady solárního odvodu na výrobce elektrické energie nelze zohlednit v řízení o stížnosti na postup správce daně, ani v navazujícím řízení před správním soudem; pokyn Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech je proveditelný jen prostřednictvím institutu prominutí daně.

Krajský soud v nyní posuzované plně respektuje úlohu Nejvyššího správního soudu při sjednocování výkladu práva (§ 12 s.ř.s.). Respektuje tak podrobný a pečlivě odůvodněný závěr Nejvyššího správního soudu, jak byl v právě uvedeném rozsudku podán, kdy krajský soud toliko dodává, že v nyní posuzované věci neshledal jediného důvodu se odchýlit od tohoto závěru.

Právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření ve svých důsledcích, které má na provozovatele fotovoltaických elektráren, jimž patnáctileté období garancí dle § 6 odst. 1 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů počalo plynout před zavedením odvodu, působí účinky nepravé retroaktivity. Nepravá retroaktivita právní normy je v zásadě přípustným jevem, přesto nelze vyloučit, že by mohly existovat legitimní důvody pro zachování předchozí právní úpravy, ačkoliv zákonodárce deklaroval veřejný zájem na její změně. V případě zákona č. 402/2010 Sb., jímž byl zaveden odvod za elektřinu ze slunečního záření, však Ústavní soud žádný zájem převažující nad veřejným zájmem na změně právní úpravy neshledal (podrobně viz část VIII./a nálezů Ústavního soudu).

Na základě výše uvedeného krajský soud dospěl k závěru, že uplatněné žalobní námitky nejsou důvodné. Jelikož soud neshledal nezákonnost napadeného rozhodnutí ani vady řízení, které jeho vydání předcházelo, žalobu podle § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s., když plně procesně úspěšnému žalovanému nevznikly podle obsahu spisu v tomto soudním řízení žádné náklady přesahující jeho obvyklou úřední činnost.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

V Ostravě dne 24. září 2015

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu